

O HPV

Dowiedz się o HPV i raku szyjki macicy

Rak szyjki macicy

Czym jest rak szyjki macicy?

Rak szyjki macicy - jeden z około 200 różnych typów raka ^[1] rozwija się w obrębie szyjki macicy, tej części macicy w kształcie stożka ^[2], która łączy górną część macicy (trzon macicy) z pochwą ^[3]. Rak szyjki macicy rozwija się, kiedy uszkodzone komórki nabłonka zakażone wirusem HPV zaczynają się dzielić bez kontroli ^[4]. Komórki te mogą się gromadzić w jednym miejscu tworząc guz. Guzy łagodne nie naciekają i z reguły są nieszkodliwe. Guzy złośliwe, jak na przykład rak, mogą naciekać okoliczne tkanki i stanowić poważne zagrożenie dla życia ^[5].

Co jest przyczyną raka macicy?

Za powstawanie raka szyjki macicy odpowiedzialne są niektóre typy wirusa brodawczaka ludzkiego - HPV ^[6]. Wirus ten występuje powszechnie we wszystkich populacjach na całym świecie ^[7], około połowa ludzi w jakimś punkcie swojego życia ulega zakażeniu HPV ^[8]. Ponad 2/3 przypadków raka szyjki macicy spowodowane jest przez typy wirusa HPV 16 i 18 ^[9].

Jak często dochodzi do zachorowania na raka szyjki macicy?

W skali całego świata rak szyjki macicy jest drugim, co do częstości rakiem, który dotyka kobiety ^[10] i drugą, co do częstości przyczyną zgonów wśród kobiet z powodu raka ^[11]. Prawie 80% przypadków raka szyjki macicy dotyczy krajów rozwijających się ^[12].

Globalnie, co roku notuje się ok. 500000 nowych zachorowań ^[13], a około 300000 kobiet umiera z powodu raka szyjki macicy ^[14]. **Szacuje się, że na świecie liczba kobiet chorych na raka szyjki macicy sięga 1,4 miliona ^[15]. W Polsce zapada na ten typ raka ponad 3600 kobiet rocznie, z czego umiera co roku ok. 2000 - jest to jeden z najwyższych wskaźników w Europie (9,4/100 000).**

U kogo rozwija się rak szyjki macicy?

Najczęściej rak szyjki macicy rozwija się u kobiet pomiędzy 40, a 59 rokiem życia ^[16], to jest w momencie, kiedy wiele z nich wychowuje dzieci i jest aktywnych zawodowo ^[17]. Kobiety wywodzące się z niższych warstw społecznych rzadziej poddawane są testom przesiewowym w kierunku raka szyjki macicy, co wpływa na wyższy wskaźnik ryzyka rozwoju raka szyjki macicy w tych grupach ^[18].

W jaki sposób rozpoznaje się raka szyjki macicy?

Badanie cytologiczne tzw. test Pap (zwany również rozmazem Pap) jest prostym badaniem - zazwyczaj przeprowadzanym w gabinecie lekarskim lub w klinice - które pozwala na wykrycie atypowych komórek w obrębie szyjki macicy^[19].

Badanie cytologiczne wykrywa zmiany w obrębie szyjki macicy, zanim nabiorą one charakteru nowotworowego^[20]. Jego stosowanie w znaczący sposób ograniczyło ilość zgonów z powodu raka szyjki macicy po jego wprowadzeniu w latach 50. XX wieku^[21]. Pomiędzy 1950, a 1970 liczba zgonów z powodu raka szyjki macicy na terenie USA obniżyła się o 70%^[22]. Natomiast w Polsce, w stosunku do lat 60-tych, liczba zgonów wzrosła prawie dwukrotnie. Każdego roku na terenie USA badania cytologiczne (Pap) pozwalają wykryć 3,5 miliona kobiet ze zmianami, które wymagają dalszej diagnostyki^[23]. W Polsce rutynowym cytologicznym badaniem przesiewowym poddaje się jedynie ok. 1/3 Polek.

Podobnie jak inne testy medyczne badanie cytologiczne Pap nie jest doskonałe^[24]. Czasami nie ujawnia zmian w obrębie szyjki macicy, podczas gdy w rzeczywistości one istnieją - jednakże regularne badania przesiewowe pomagają kobietom i ich lekarzom w korekcie tych "fałszywie negatywnych" wyników^[25].

Co więcej badanie cytologiczne Pap pozwalają czasami na wykrycie niewielkich zmian w obrębie szyjki macicy^[26] powodowanych przez wirusy HPV o niskim ryzyku (typ 6 i 11)^[27]. Wyniki te mogą być bardzo kosztowne dla systemu opieki zdrowotnej, ale powodują również, co jest bardziej istotne, wzbudzenie niepotrzebnego niepokoju pacjentek^[28].

Jakie są objawy raka szyjki macicy?

Zmiany przedrakowe i wczesny rak nie powodują bólu, czy też innych objawów^[30], dlatego też szczególnie ważne jest prowadzenie cytologicznych badań przesiewowych, aby wykryć zmiany przedrakowe lub raka w takim stadium, które pozwoli na najbardziej efektywne wyniki leczenia^[31].

W miarę jak dochodzi do rozwoju choroby, kobiety zauważają jeden lub kilka z poniższych objawów:

- Nietypowe krwawienie z pochwy^[32];
- krwawienie, które pojawia się pomiędzy regularnymi krwawieniami miesięcznymi^[33];
- krwawienie po stosunku, przysznicu lub badaniu ginekologicznym^[34];
- krwawienie miesięczne, które trwa dłużej i jest bardziej obfite niż zwykle^[35];
- krwawienie po menopauzie^[36];
- Obfite upławy z pochwy^[37];
- Ból w podbrzuszu^[38];
- Ból podczas stosunku^[39].

W jaki sposób można leczyć raka szyjki macicy i stany przedrakowe?

Istnieje wiele metod leczenia zmian rakowych i przedrakowych w obrębie szyjki macicy. W każdym przypadku wybór najbardziej odpowiedniej metody zależy od decyzji kobiety i jej lekarza prowadzącego.

Rak przedinwazyjny (Stadium 0 - Carcinoma in Situ) - w stadium, w którym proces nowotworowy ograniczony jest jedynie do nabłonka i nie przekracza błony podstawnej^[40], możliwe są następujące metody leczenia:

- Chirurgia laserowa - za pomocą promienia laserowego niszczone są komórki nowotworowe

[41];

- Kriochirurgia - komórki nowotworowe i zmiany przedrakowe są niszczone poprzez ich zamrożenie [42];
- Usunięcie zmian za pomocą pętli elektrycznej (LEEP) - za pomocą cienkiego drucika (przez który przepuszczany jest prąd elektryczny) wycina się zmieniony fragment szyjki macicy [43];
- Chirurgiczna konizacja - usunięcie fragmentu tkanki szyjki macicy w kształcie stożka

Stadium inwazyjne (Stadia 1- 4) - Kiedy rak przekracza błonę podstawną nabłonka i nacieka głębsze tkanki szyjki macicy a także narządy sąsiadujące z macicą [44] W tych stadiach możliwości leczenia są następujące:

- Radioterapia przy użyciu wysokich dawek promieniowania, aby ograniczyć wielkość raka poprzez zablokowanie zdolności jego komórek do namnażania się [45]
- Chemioterapia - użycie leków przeciwnowotworowych, które docierają do każdej części ciała i zabijają komórki rakowe, również te, które znalazły się w odległych, od pierwotnego narządach (płuca, wątroba, układ nerwowy) [46]
- Histerektomia (całkowite usunięcie macicy) może być przeprowadzona na dwa sposoby w zależności od zaawansowania raka:
 - ◆ 1) Prosta histerektomia - usunięcie zmiany nowotworowej, szyjki macicy i trzonu macicy [47]
 - ◆ 2) Radykalna histerektomia - usunięcie szyjki i trzonu macicy, części pochwy i okolicznych węzłów chłonnych [48]

Jak można zapobiegać rozwojowi raka szyjki macicy?

Zapobieganie rozwojowi raka to przede wszystkim regularne wykonywanie badań przesiewowych u kobiet za pomocą badania cytologicznego (Pap) [49]. Kobiety powinny prosić swoich lekarzy o regularne badanie cytologiczne (Pap), a następnie rozmawiać o wynikach tego badania.

Zobacz więcej na www.hpv.pl